

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Prinost k tumačenju §-ov 1304. i 1305. gr. zak

Činjenično stanje. Tužitelj bi puštao svoju kobilu, procijenjenu na for. 114: —, da sputana pase po njegovu pasištu, odkuda bi ona više puta unišla kroz otvoreni uzki ulaz u pogranično tuženikovo zemljište. Rek bi da je to tuženiku dozlo. grdilo, jere dne 30. marta 1898 zagradio je on upitni ulaz, zabiv četiri kolca, zaoštrena na gornjem kraju, tako da su dva šilja bila okrenuta koso prema tužiteljevu a dva prema njegovu zemljištu. Kobila prošav toga dana kroz upitni otvor u tuženikovo zemljište ozledila se jednim od kolaca te uslied zadobivane teške ozlede poginula za po dana. Tužitelj s toga tuži tuženika za platež for. 114.— vrijednost kobile.

C. kr. kot. sud u Pazinu presudom 15. oktobra 1898 posl. br. C. II. 169/98—6 osudio je tuženika da plati tužitelju u ime odštete polovicu vrijednosti kobile naime for. 57, prebiv parbene troškove medju strankami — gledom na §. 1304. gr. zak. pošto je tužitelju bilo poznato da kobila ide tuženiku u kvar, te je bio dužan čuvati ju a ne pustiti ju da pase sputana, dočim tuženi, zabiv kolce na neobičan način, nije se poslužio svojim pravom unutar pravnih granica (§. 1305. reč. zak.), pa pošto su obje stranke krive i pošto se razmjerje ne može odrediti, imadu štetu nositi na jednake djelove.

Proti tej presudi uložile su obje stranke priziv. C. kr. okružni sud u Rovinju kao prizivni sud presudom 8. januara 1899 posl. br. Bc. IV. 94/98—11 nije udovoljio prizivu tuženika i primio je priziv tužitelja te u preinačenju prvomolbene presude osudio je tuženoga na platež utuženog iznosa od for. 114 i to iz sljedećih razloga:

Ustanovljeno je, da ulazi u zemljišta nezatvaraju se kako ga je tuženi u upitnom slučaju zatvorio. Ovaj rabeć sgodnu pažnju morao je predvidjeti, da kobila tužiteljeva prolazeć kroz ulaz gledom na položaj kolaca i na njihove vrhove zavoštrene morala se je ozlediti, tim više, što mu je bilo znano, da drugoč unišla

je bila u njegovo zemljište, dočim kad bi bio hćeo mogao je na običan način i prikladno zatvoriti i obraniti se od štete.

Tuženi se nije služio prikladnim sredstvi za obraniti svoje vlasništvo nit se može ozbiljno tvrditi, da se je služio svojim pravom unutar granica pravnih kako hoće §. 1305. gr. z. Nemože bit govora o krivnji tužitelja, koji mogao je u najgorem slučaju odgovarati za možebitnu štetu polak §-ov 1320. i 1321. gr. z., već o krivnji tuženika, postojeć uzročni vez samo izmedju njegova čina zabijanja kolaca — uzrok — i ranjenja dotično podlegnuća kobile — posledak —; jere ako ne bi bili zabijeni kolci i na neobičan način unatoč nemaru nadgledanja kobile od strane tužitelja, njezino podlegnuće u upitnom slučaju nebi bilo uzsliedilo, pošto su vještaci Ivan B. i Gašpar U. izjavili, da je kobila usljed rane na prsih zadobivene na upitnih kolcih podlegla, zato tuženi u smislu §-ov 1295., 1297. i 1323 gr. z. ima da naknadi tužitelju štetu prouzročenu t. j. vriednost kobile, procienjene po rečenih vještacih na for. 114.

C. kr. vrhovno sudište kao previdni sud svojom presudom od 29. marta 1899. br. 3444 nije udovoljilo tuženikovu previdu, i potvrdilo je napadnutu presudu prizivnoga suda iz slie-dećih razloga:

Tuženikova revizija, koja se naslanja na §. 503. br. 4 g. p. očito je neosnovana. Ona izvadja u preglednom spisu, da je prizivni sud prigodom prosudjivanja parnice u toliko pošao sa pogrešnog pravnog stanovišta, što je tuženik po §-u 845. gr. z. ovlašten bio, svoje zemljište takodjer kolcima zagradiiti od pograničnih zemlja tužitelja te se po tome služio samo svojim pravom, poradi česa nema da odgovara za štetu nastalu od tuda tužitelju.

Za celo nema nikakve sumnje, da je tuženik imao pravo, da bez štete za eventualna prava služnosti, zagradi na shodni način pa bilo i zabijanjem kolaca granicu otvorenu na jednom mjestu izmedju njegove i tužiteljeve zemlje e da time zapriječi, da tudje blago u njegovu zemlju udje.

Nu po činjeničnom stanju utvrđenom u parnici in nepobijenom nije tuženik zabio te kolce na općenito običan način prikladan za zagradijenje svoje zemlje i za spriečavanje, da ulazi tudje blago, već je to učinio na sasvim neobičan način, pošto je zaoštrio kolce na gornjem kraju, a mjesto da ih zabije okomito

zabio ih je koso, tako da su dva šilja bila okrenuta van njegove zemlje, a druga dva spram iste te po tom ako i nije bilo držano kao dokazano, da je on to učinio u određenoj namjeri, da se oštetiti na šiljevima tih kolaca tužiteljeva kobila, koja bi kadšto pasući na tužiteljevoj pograničnoj zemlji zalutala preko tog otvorenog mjesta u zemlju tuženikovu, ipak morao je jamačno predvidjeti, da će se konj vičan tom putu ozlediti, što se je doista i zbilo istoga dana kad su bili zabijeni kolci, jer se ta kobila skočivši iz jedne zemlje u drugu obzirom na kolce postavljene na više opisani način nabila na jedan od istih, te zadobila tešku ozledu tako, da je poginila za pô dana.

Da je kobila na taj način propala in da je tužitelju time nastala šteta od 114 for. utvrđjena od vještaka, valja pripisati, kako je već prizivni sud držao samo očito pogibeljnom načinu kako su bili postavljeni kolci i njihovim vlastitostima te po tome krivnji tuženika, koji se na svoju obranu ni po čemu nemože pozvati na svoje pravo, da zagradi svoju zemlju od susjedove, pošto on za izvršenje toga prava nije odabrao obično sredstvo, što mu je bilo na raspoloženje i prikladno, već sredstvo sasvim neobično očito pogibeljno za tuđe vlasništvo, kojim je jedino, kako je morao predvidjeti, bila prouzročena ozleda tužiteljeve kobile, te po tome nije se poslužio svojim pravom unutar pravnih granica (§. 1305. gr. zak.).

Iz toga proističe obzirom na odrebe §-ov 1295., 1297. i 1323. dužnost tuženika, da naknadi štetu pretrpljenu od tužitelja gubitkom konja u utvrđenom iznosu od 114 for. te je prizivni sud pravom isključio u nazočnom slučaju sukrivnost tužitelja i po tome primjenu §-a 1304. gr. zak., pošto ako je i konja bez nadzora u ostalome vezana pustio da pase na svojoj zemlji, to se iz toga nemože izvesti kakva krivnja s njegove strane, što se je konj ozledio, pošto je ta ozleda bila prouzročena jedino djelom tuženikovim to jest pogibeljnim načinom postavljenim in na kraju zaoštrenima kolcima.

Pravno prosudjivanje stvari, na kojem se osniva presuda prizivnog suda s toga je sasvim ispravna, poradi česa valjalo je odbiti reviziju tuženika vloženu protiv iste.

—*rsk*—.

b) Priposedovanjem ni moči več pridobivati služnosti paše na tujem zemljišči.

Tožitelja Bl. K. zahtevi: a) Tožiteljev pašnik parc. št. 873. v davčni občini polubinski (tvoreči 1. zemljiškoknjižno telo v zemljiškoknjižnem vložku št. 278. d. o. polubinske) je svoboden vsake pravice služnosti in toženec L. A. P. je dolžan to priznati v 14 dneh izogibom eksekucije; b) temu dosledno mora toženec izogibom eksekucije opuščati vsako zvrševanje služnosti paše na zemljišči *ad a)* in povrniti tožitelju v 14 dneh pravnih stroškov — ugodilo je c. kr. okrajno sodišče tolminsko z razsodbo od 14. novembra 1898, posl. št. III. 424 97—13 po teh-le razlogih:

Vse priče, v pravdi zaslišane, so potrdile, da je toženec pasel svoja živinčeta že več nego trideset let pred tožbo na zemljišči, navedenem v odrednem delu navzočne razsodbe, in s tem je tudi neovržno dokazano priposedovanje služnosti paše na istem zemljišči tožencu na korist. Tožitelj trdi sicer, da je nemožno priposedovati pravico služnosti paše, češ, da se temu protivijo določbe ces. pat. od 5. julija 1853. leta, št. 130. drž. zak., a uvažati je, da le-ta cesarski patent nima v mislih privatnih pravic paše, nego da se ozira le na druge služnosti, ki so tedaj (ob obnarodovanju le-tega zakona) obstajale; on obsega služnosti, ki so obvezovale grajščinska zemljišča, ki so bila potem oddana posameznikom potom razbremenjenja. Sporno zemljišče pa ni bilo grajščinsko, ono je bilo občinsko in je pripadlo tožiteljevemu predniku v udel 1865. leta, kedar so bila namreč razdeljena občinska zemljišča med upravičene občinarje. Od tedaj do dandanes je bilo ono zasebna lastnina in na takem zemljišči se lahko pridobiva služnost paše ne samo s pogodbo, nego tudi priposedovanjem.

C. kr. višje deželno sodišče v Trstu premenilo je z odločbo svojo od 15. decembra 1898 Bc 777/99—1 razsodbo prvega sodnika in ugodivši tožiteljevi zahtevi obsodilo je toženca na pravnih stroškov, narastle na prvi in drugi sodni instanci po teh-le razlogih:

Pašnik, ležeči v davčni občini polubinski pod parc. št. 873, vknjižen je na tožitelja od 25. septembra 1896; na tem pašniku ni vknjižena prav nobena pravica služnosti, najmanj pa služnost paše. Tožitelj zatrjuje, da je pašnik pridobil v zaupanju na javne

knjige in to njegovo trjenje ni bilo nikakor ne ovrženo, — radi tega bi njemu nasproti ne mogla koristiti tožencu služnost, ako bi jo bil na tem zemljišči priposedovanjem tudi pridobil. Toženec se hoče proti tožbi ščititi vzlasti prigovorom priposesti. V tem pogledu je vsekakor priznati, da je toženec s svojimi svedoki dokazal, kakor sodni postopnik zahteva, da je na rečenem pašniku paševal svoje konje in svoja goveda že preko trideset let; — ali on te služnosti paše ni prijavil tedaj, kedar se je delala nova zemljiška knjiga za davčno občino polubinsko, kakor to ukazuje § 7., b) zak. od 25. julija 1871., št. 96. drž. zak., niti ni v smislu §-a 1498. obč. drž. zak. poprosil sodišča, naj mu pripozna ono služnost nasproti tožitelju in odnosno njegovemu predniku. Nikakor ne more biti besede o tem, da bi si bil tako služnost priposedovanjem pridobil kak upravičeni polubinski občan pred 1864. letom, ko so se razdeljevali občinski pašniki, med katerimi je bil tudi malo prej omenjeni pašnik. Po odredbah §-ov 1., 6. in 43. ces. pat. od 5. julija 1853, št. 130. drž. zak. sè dne, katerega je bil ta zakon objavljen, ni nikakor več dopustno priposedovanjem si pridobivati pravico paše na tujem svetu; zbok tega prigovor priposesti ni mogel biti poštevan nikakor ne. Radi vsega tega moralo je biti ugojeno tožbeni zahtevi, toženec pa je moral biti po §-ih 24., 26. zak. od 16. maja 1874, št. 69. drž. zak. obsojen, naj povrne pravdne in prizivne stroške.

Opiraje se na viš. deželnega sodišča obrazloženje, stvarnemu položaju in zakonom primerno in nikakor ne ovrženo z razlogi, navedenimi v revizijski pritožbi, potrdilo je c. kr. vrhovno sodišče z odločbo od 30. marcija 1899. leta, št. 3760 razsodbo viš. sodišča primorskega.

T.

c) Zvršilo za alimentacijsko tirjatev dovoljeno je na dnino do polovice in to tudi „pro futuro“.

Upnica L. A. prosila je prisojila dnine delavca A. N. za iztirjanje alimentacije in stroškov. Okrajno sodišče v Š. je ustreglo prošnji ter upnici prisodilo s sklepi od 17. maja in 16. julija 1898 tirjatev na dnini po 6 gld. na teden, koje je in bi eksekut pri firmi W. zaslužil.

Zoper pravomočni zvršilni sklep vložil je A. N. prošnjo za ustavljenje zvršila po smislu §. 39., št. 2 zvrš. reda, ker 1.) zvršilo

na še nezaslužno, oziroma ne v plačilo zapadlo mezdo ni veljavno (§ 3. zak. od 29. aprila 1873, št. 68. drž. zak.); 2.) ker delavcu ni moči cele mezde zarubiti, nego mu mora ostati minimum, koji bi znašal per analogiam s § 2. zak. od 29. aprila 1873, št. 68 drž. zak. in od 26. maja 1888 št. 75. drž. zak. (letno 800 gld.) za navadne tirjatve na teden 15 gld. 58 kr., zoper privilegovane upnike (davki, alimentacijske tirjatve itd.) pa polovico tega zneska.

Tej prošnji se je ustreglo popolnoma ter je c. kr. okrajno sodišče v Š. dne 1. septembra izdalo sklep, da se izvršilo ustavi in vsa dosedanja eksekucijska dejanja razveljavijo iz naslednjih razlogov:

Po §-u 2. zakona od 29. aprila 1873, št. 68 drž. zak. in od 26. maja 1888, št. 75 drž. zak. se prejemki stalno nameščenih oseb ne morejo zarubiti, ako ne znašajo več nego 800 gld. Po §-u 7. zakona od 1. 1873. nima §. 2. istega zakona veljave, ako gre za alimentacijske tirjatve, to je: celo plačo je smeti zarubiti. To odločbo pa je predruglačil člen IX. odst. 10 uvodnega zakona k eksekucijskemu redu tako: pri izvršilu za alimentacije na plačo mora polovica drugače eksekuciji nepodvrženih plač ostati prosta. Dočim je poprej izvršilo v takem slučaju bilo neomejeno, določa člen IX., da mora polovica letne plače ostati prosta; eksekutu mora torej ostati na leto 400 gld. A. N. dobival je na teden 6 gld., na leto 312 gld., torej pod 400 gld.; izvršilo na te dohodke je nedopustno, ustavljenje torej utemeljeno. A tudi iz drugih ozirov je prošnji za ustavljenje vstreči. Eksekut zasluži za dnevno delo povprečno na teden 6 gld.; ta znesek se mu koncem vsacega tedna izplačuje. Eksekut torej ni stalno nameščen; za to razmerje merodajne so določbe §-a 3. zakona od leta 1873., št. 68, po katerih je smeti mezdo še le takrat zarubiti, kedar je delo storjeno in plačilo zapadlo. Zvršilo na plače, ki v bodočnosti zapadejo, je torej izključeno, a izvršilo na vsako soboto izplačane mezde je nemogoče.

Zoper ta odlok vložila je upnica L. A. rekurz, kojega je c. kr. okrožno sodišče v Celju s sklepom od 13. decembra 1898. l. rešilo tako: Rekuru se ugotovi, sklep prve instance se predruglači tako, da se ustavi izvršilo z rubežnijo tirjatve na dnino zoper firmo W., a le do polovice in se izvršilni čini le glede polovice razveljavijo.

Razlogi.

Po zakonu iz l. 1873. bile so plače in mezde eksekuciji za alimentacije popolnoma podvržene. Po členu IX. odst. 10 ostanejo določbe omenjenega zakona in daljnega zakona od l. 1888. tako, da mora pri zvršilih za alimentacije polovica letnih dohodkov, drugače zvršilu ne podvrženih, ostati prosta. V smislu §-a 1. zak. od 26. maja 1888, št. 75 niso zvršilu podvržene plače stalno nameščenih oseb, koje ne znašajo 800 gld. Pri služabnikih, koji niso stalno nameščeni, podvrženi so zvršilu le prejemki, ako je delo storjeno in je dan plačila potekel; iz tega izhaja, da po členu IX. odst. 10 uvodnega zakona k eksekucijskemu redu pri zvršilih za alimentacije letna plača ostane izvzeta: pri stalno nameščenih do 400 gld., pri nestalno nameščenih pa polovica mezde, tudi še nezaslužene. V le-tem slučaju je torej polovica plače sploh iz zvršila izvzeta in ustavljenje zvršila je opravičeno torej le glede polovice.

Zoper ta sklep vložil je A. N. revizijski rekurz, češ, da zoper nestalno nameščenega delavca ni moči ostreje postopati, nego li zoper stalno nameščenega, da bi bile, ako ostane pri odločbi II. instance, jako čudne konsekvence na primer ta, da bi zoper nestalno nameščenega, dobro plačanega delavca ne bilo moči uvesti eksekucije zaradi navadnih tirjatev, dočim bi še tako slabo plačan dninar moral polovico svoje dnine pustiti za davek ali alimentacijske tirjatve.

C. kr. najvišje sodišče je z odločbo od 1. februarja 1899 št. 1217 popolnoma potrdilo sklep II. instance, ker se določbe §-a 3. zakona od 29. aprila 1873, št. 68 z ozirom na § 7. cit. na le-ta slučaj ne dajo uporabiti.

Kazensko pravo.

a) Blagoslavljanje stanovališč je bogoslužno opravilo.

(Kas. razsodba od 18. novembra 1898. I. št. 10089.)

Piranci imajo starodavno navado, da store zadnji križev dan vsacega leta svoja stanovališča blagosloviti. Aleksij B. se je bil 1897. l. sprl s stolnim kapiteljem radi pogreba svoje soproge. Zato je postal neutешljiv sovražnik piranskih kanonikov in jim je

nagajal, kedar je le mogel. Ko je prišel kanonik V. lani pred njegovo hišo, se je B. zarežil vanj: »Tù nočem blagoslovljenja, jaz ukažem«, ter je zaloputnil ob enem hišna vrata. Kanonik se je oddaljil, ne da bi bil B-ove hiše blagoslovil.

Spoznavno sodišče je obtoženca krivim proglasilo pregreška po §-u 303. kaz. zak.

Obtoženec je razsodbo izpodbijal po §-u 281. odst. 9 a) kaz. pr. r., češ, da v obtoženem dejanji ni najti razžaljenja, da on niti ni nameraval kanonika žaliti, in da le-ta vsekakor ni opravljal bogoslužnega opravila.

Kasacijsko sodišče je odbilo pritožbo ničnosti iz teh-le razlogov: Obtožencu ni nikdo branil blagoslavljanje svoje hiše odkloniti. A, kò je svojo gospodarsko pravico, katere mu ni nikdo kratil, z besedami: »Tù ukažem jaz« povdarjal ter takoj tudi vrata siloma zaprl, kakor da bi se mu bilo bati usiljivega preziranja njegove volje, obnašal se je pač dovolj očitno na način, ki duhovniško dostojanstvo žali in s tem postavil znak razžaljenja, za katero v konkretnem slučaju niso potrebni vsi oni pogoji, ki je zahteva razžaljenje zasebnika. V kolikor prigovarja obtoženec namen žaliti, zadostuje opozoriti, da je v razsodbi takšen namen izrecno ustanovljen. Sicer pa ga niti ni bilo treba; kajti zadostuje samo mali del istega, namreč zavest pomena in posledic takšnega navlaščnega obnašanja.

Da pa šega blagoslavljanja hiš ustanavlja bogoslužno opravilo, o katerem zvršuje dohovnik, odet s cerkvenimi oblačili, versko opravilo, o tem pač ni dvomiti. Ali obstojajo zato posebna kanonična pravila, ni prav nič merodajno, kar kaže že samo beseda »šega«; zakon pa ščiti tudi šege zakonito priznanih cerkvâ in verskih društev; duhovnika pa, odposlanega na lice mesta v izvršitev takšne šege, ščiti že pred dejanskim začetkom bogoslužnega opravila.

Fitik.

b) V „promet dana“ je reč v smislu zakonu od 16. januarija 1896. l. št. 89 drž. zak. l. 1897. ko jo imetnik iz svoje hrambe izroči tako, da zadobe drugi prosto razpolaganje ž njo, naj se to vrši prodajanjem, menjavanjem, darovanjem ali celo posojevanjem brez odstopljenja lastninske pravice.

(Kas. razsodba od 22. decembra 1898. l. št. 13096.)

Državni pravdnik je obtožil Filipa in Matevža P. radi pregreška po §-u 18, št. 1 zak. od 16. januarija 1896. l. št. 89 drž. zak. l. 1897., storjenega s tem, da sta napravila 1898. l. nekoliko hektolitrov vinu podobne, za trgovino in promet namenjene pijače vedoma na tak način, da je moglo uživanje iste človeškemu zdravju škodovati. Obtoženca sta bila oproščena od le-te obtožbe po §-u 259, št. 3 kaz. pr. r. Ničnostna pritožba državnega pravdnika, oprta na odst. 9.^a §-a 281. kaz. pr. r., trdi prav, da je razpravno sodišče krivično tolmačilo pojem »promet«. Razpravno sodišče je ustanovilo, da je bila grajana pijača namenjena za uživanje 14glavni družini obtožencev, njunim poslom in mnogoštevilnim delavcem, katere sta najemala vsako leto od meseca maja do trgatve v obdelovanje njunih njiv in vinogradov, a vzlic temu je izključilo, da je bila ona pijača namenjena za promet, češ, da je služila zgol v domačo porabo in potrebo. Toda le-to mnenje je pomotno. Splošno običajni pomen »promet« znači ponujanje v pridobitev (v kup), oddajanje, prejemanje in vračanje kake stvari. V »promet dana« je torej reč, ko jo imetnik iz svoje hrambe izroči tako, da zadobe drugi prosto razpolaganje ž njo, naj se to vrši prodajanjem, menjavanjem, darovanjem ali celo posojevanjem brez odstopljenja lastninske pravice. Poména »promet« vzlasti ni omejiti na kupčijsko ali obrtno delovanje, s katerim se blago razpečava. Kjer ima zakon zgol le-to delovanje v mislih, rabi izraze »prodajati«, ali »ponujati na prodajo«, ali »prodajati in ponujati na prodajo«, ali »trgovina in promet« (gl. §-e 6., 7., 11., ^{1, 2, 3, 4,} 12., ^{1, 2,} 15., ^{2,} 18. ^{1, 2, 3,} l. c.). Besedo »promet« pa rabi dosledno kakor širši pojem. Ob to ni dvoma, da je bil izdelek obtožencev, ki je služil njunim poslom in delavcem tudi v dopolnilo in zboljšanje mezde, namenjen sicer ne za trgovino, pač pa za promet. V razsodbenih razlogih je sicer rečeno, da ni bila vprašavna pijača, slovom mnenja preiskovalnega zavoda, človeškemu zdravju nepogojno,

nego samo zato škodljiva, ker se tvarine uporabljene za napravo iste, udobivajo v trgovini navadno zelo nesnažne. V razlogih je tudi pripomnjeno, da v le-tem slučaju ni bila ustanovljena z analizo pijače takšna pomankljiva (škodljiva) lastnost rečenih tvarin. Toda le-tega dodatka ni najti v zvedenškem mnenji, iz katerega je bil baje posnet. So li bile tvarine, ki sta jih obtoženca uporabila, res tako nesnažne, da je mogla iz njih napravljena pijača človeško zdravje oškodovati, o tem se ni preiskovalni zavod nikakor izrazil. V tem pogledu obstoja torej protislovje med razlogi in zvedenškim mnenjem (ničnostni razlog §-a 281, odst. 5. kaz. pr. r.), katero ničnostna pritožba sponaša razsodbi sicer ne »in terminis« pač pa stvarno. Da se pa le-to protislovje tiče odločivnega prašanja, o tem ni dvoma. Zato je bilo ugoditi pritožbi, razveljaviti izpodbijano razsodbo in zaukazati sodnemu dvoru, da le-to pravdo vnovič razpravlja in razsodi.

Fitik.

c) Prepoved „reformationis in pejus“ ne velja, ako je bila prejšnja razsodba na obtožiteljev predlog razveljavljena.

(Kas. razsodba od 18. februarja 1899. l. št. 15614 iz 1898. l.)

Ilija in Lazo V. sta odnesla meseca septembra 1898. leta kmetu sosedne vasi kozliča in panj čebel. Žandarmerija ju je ovadila okrajnemu sodišču in le-to ju je proglasilo krivima prestopka tatvine in obsodilo vsacega na tri tedne zapora. Obtoženca nista razsodbe zahvalila, nego pritožila sta se na prizivno sodišče, češ, da ni dokazana njiju krivda. Na prizivni razpravi je poškodovanec cenil kozliča na 7 gld. in panj na 6 gld. in je izpovedal, da sta obtoženca odnesla kozliča iz zaklenjenega hleva, ter je navel priče, ki so videle, da sta tatvino v družbi zvršila. Državni pravdnik je na-to predlagal, da je razsodbo okrajnega sodišča razveljaviti na podlagi §-a 475. odst. 2 kaz. pr. r., češ, da je okrajni sodnik nepristojno sodil o dejanji, ki ustvarja hudodelstvo tatvine. Prizivno sodišče je ustreglo temu predlogu in poslalo pravdne spise preiskovalnemu sodniku. Le-ta je zaslišal mej drugimi tudi nekatere priče, ki so obtoženca videle, ko sta kozliča in panj po noči domov nesla, ter pripomnile, da so obtoženca srečale na potu baš ko so šle h poškodovancu po seme. Sodni dvor je pro-

glasil Ilijo in Lazota V. krivima hudodelstva tatvine po §-ih 171., 174. II. b) d) kaz. zak. in obsodil vsacega na šest mesecev težke poostrene ječe.

Tudi z le-to razsodbo nista bila obtoženca zadovoljna; njima ni šlo vzlasti v glavo, kako ju je mogel sodni dvor, za tako malenkost strožje kaznovati nego njiju okrajni sodnik. Pritožila sta se na vrhovno sodišče pozivom na § 281. odst. 3, 4. in 11. kaz. pr. r. A kasacijsko sodišče je pritožbo odbilo.

Po 3. odst. §-a 281. kaz. pr. r. se je pritoževal Ilija V., ker mu niso bili vročili pozovnice na razpravo in mu tako vzkratili tridnevni pripravljalni rok §-a 221. kaz. pr. r. No, kasacijsko sodišče je bilo mnenja, da je bila obtožencu pozovnica pravočasno vročena, dasi ni to iz spisov razvidno, sicer bi ne bil pristopil na razpravo z braniteljem, katerega si je sam še za časa izbral. Pritoževatelj pa tudi ni niti na razpravi niti v pritožbi trdil, da je imel važna razdolžna dokazila na razpolaganje, niti je verjetno navel, da ni mogel takšnih dokazil uporabiti zgolj zato ne, ker mu ni bila pozovnica vročena. Glede na to, da je bila pritoževatelju vročena obtožnica dolgo časa pred razpravo in da je iz nje zvedel, katerega kaznjivega dejanja so ga dolžili, je pač jasno, da nima sicer obstoječa ničnost, katero je prištevati relativnim ničnostim, zanj v smislu končnih določil §-a 281. kaz. pr. r. prav nobene vrednosti, in da se zato ni moči na-njo naslanjati. A tudi ničnostni razlog 4. odst. §-a 281. kaz. pr. r., na katerega se pozivljata oba obtoženca, ni utemeljen. Razpravno sodišče je njiju predlog za zaslišanje prič, da se meseca septembra ne rabi semena, odbilo, — in prav je storilo. Kajti takšno dokazovanje ni prav nobene važnosti in ne more verjetnosti obdolžnih prič oslabiliti, tem manj, ker le-te niso trdile, da so nameravale seme takoj uporabiti. Sicer pa je ustanovilo prizivno sodišče toliko drugih obdolžujočih okolnostij, da ni mogla njegova vmesna odločba kvarno vplivati na končno razsodbo. Slednjič ni smatrati opravičeno pritožbo niti po §-u 281. odst. 11. kaz. pr. r., katero zaman iščeta obtoženca v prekoračenji oblasti kaznovanja kršenjem prepovedi »reformationis in pejus«, izraženi v §-ih 290., odst. 2, 293. odst. 3, 295., 359. in 477. kaz. pr. r. Kajti te prepovedi ni uporabiti v le-tem slučaju, ker razsodba okrajnega sodišča ni bila razveljavljena vsled priziva obtožencev, nego po §-u 475., odst. 2.

kaz. pr. r. na predlog državnega pravdnika radi stvarne nepristojnosti sodišča. Z le-tem razveljavljenjem pa je razsodba okrajnega sodišča popolnoma izginila in za sodni dvor je bila pravda povsem »res integra«, ter je moral na njo uporabljati občna kazensko-pravna načela. Za takšne slučaje je bilo potrebno, da je odredil zakonodavec posebne določbe, ker na okrajnih sodiščih ni državni pravdnik navadno pravnikom zastopan. Prejšnja razsodba se ni nikakor zadevala strožjemu odmerjenju kazni, ter ne more zato biti govora o prekoračenji oblasti kaznovanja, ker je bila kazen določena v obsežji postavka §-a 178. kaz. zak. Ničnostna pritožba je torej brez najmanjše podlage. G.

Književna poročila.

Mjesečnik pravičkoga društva u Zagrebu prinaša v br. 5. in 6. naslednje razprave: J. Wagner: O promjeni našeg građanskog parbenog postupnika. (Nadaljevanje). — M. Rojc: Pravnički razgovor o koječem, pa i o histeriji i sugestiji pred sudom. — Dr. J. Paleček: Misli ob osnovi novega odvjetničkoga reda i karnostnega statuta. — V. B.: Odobrenje kupoprodajnoga ugovora za mladodobnike kao prodavaoce. — Dr. M. Košutić: Nemo plus juris . . . Dr. Hinković: Trgovački sudovi u Francezkoj.

Mjesečni statistički izvještaj. Godina I. Priredjuje jih i izdaje kr. zemaljski statistički ured u Zagrebu.

Leta 1875. je bil osnovan hrvatski statistički urad. Kako se je do danes moral razviti, kaže to da je potrebščina za njegovo poslovanje tekom let poskočila od 5000 gld. na 49.239 gld. Svoje podatke in izvide je objavljaval doslej v letopisih, odnosno za gospodarske odnose hrvatske v perijodiških izvestjih. Letos pa je začel izdajati »Mjesečne statističke izvještaje«. Tvarina bo razvrščena po pet odsekih: pregled političkega razdeljenja zemlje — rezultati meteorološkega opazovanja — prememba v prebivalstvu in zdravstvene razmere — razni podatki o gospodarskih razmerah — podatki o razmerah javne varnosti. Poleg tega bo izdajal urad tudi svoj »Viestnik«, v katerem se bo ocenjevala in obdelovala statistična tvarina. Naročnina za »Mjesečne statističke izvještaje« znaša celoletno 3 gld.; posamezni zvezki stanejo 40 novcev.

Dr. Emanuel Adler: Das Publicitätsprincip im oesterr. Tabularrechte. Wien 1899 (Manz).

Dr. Alois Körner: Grundriss der oesterr. Staatsschuldenwesens. Wien 1899 (Manz).

Dr. Fr. v. Némethy: Das oesterr. Grundbuchsrecht von 1848 bis 1898. Wien 1899 (M. Perles).